

на богомилитѣ. Освѣнъ това простолюдието не можало да разбере тъмнитѣ страни на християнската догматика, като учението за Света Троица, за тайнството причащение и др.; когато богомилството отхвърляло тъмнитѣ догми и символични обряди, а за всичко друго, както напр. за началото и края на свѣта давало фантастични картини, пълни съ грубъ материализмъ и наивни тълкувания, които напълно задоволявали любопитството и религиозния интересъ на тогавашния ни простъ народъ. Най-послѣ голѣма частъ отъ народа прѣгърнала богомилството и за това, защото то било носителъ на нови и спасителни за него църковни, политически и социални идеи.

При появяване на богомилството, българскиятъ народъ билъ вече раздѣленъ на двѣ главни класи: отъ една страна болярството и вишето духовенство, а отъ друга — простиятъ народъ. Граждани имало съвсѣмъ малко. Боляритѣ и владичитѣ владѣли широки пространства. Тѣ станали господари на голѣма частъ отъ селянитѣ и ги заставлявали да имъ обработватъ земитѣ и да имъ се покоряватъ, поради което имало силно неговудване въ народа. Възползувани отъ това богомилитѣ започнали да разпространяватъ своето учение, като покрай него разпространявали и нови политически и обществени идеали, които били много примамливи за съсипания отъ дългитѣ войни, потѣпканъ и онеправданъ отъ владичи и боляри народъ. Така, тѣ учили народа да се не покорява на властитѣ и да не работи на господаритѣ си; при това хулѣли богатитѣ, ненавиждали царя, ругали старѣйшинитѣ, наричали калугеритѣ лисили, поповетѣ — слѣпоци, а надъ владичитѣ се надсмивали. Всички духовни чинове тѣ наричали съ общото име *фарисеи* и грозно ги нападали за лѣнността имъ, за користолюбието имъ и за невъздържния и разкошния имъ животъ. Богомилитѣ привличали народа и съ строгия си животъ. Тѣ били миролюбиви, въздържни въ всѣко отношение и постоянно постѣли, поради което лицата имъ били блѣдни като на светии; а при това били самоотвержени проповѣдници, готови всѣкога да пожертвуватъ живота си за своитѣ убѣждения.